

Inrichtingsplan

PAS-maatregelen M16 & M17 Witte Veen

In het kader van de PAS-opgave 2016-2021

Opdrachtgever

Natuurmonumenten beheereenheid Twente

Status

Definitief

Colofon

Titel

PAS-maatregelen M16 & M17 Witte Veen

Subtitel

In het kader van de PAS-opgave 2016-2021

Projectcode	Datum	Status
18-303	15 oktober 2018	Definitief

Auteur(s)

C. Tellegen

Modellering & GIS

S. Aldershof

Tweede lezer

G. Engelbertink

Opdrachtgever

Natuurmonumenten beheereenheid Twente

©Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Tellegen, C. (2018). PAS-maatregelen M16 & M17 Witte Veen. In het kader van de PAS-opgave 2016-2021. Rapport 18-303. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

1.	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doelen en knelpunten	4
1.3	Scope	5
1.4	Uit te werken maatregelen	7
1.5	Afwijking	7
1.6	Categorie-indeling	7
2.	Maatregelen	8
2.1	Gebiedsbeschrijving	8
2.2	Maatregelen	8
2.2.1	M16: Verwijderen opslag	8
2.2.2	M17: Maaien en afvoeren	8
3.	Planuitwerking	10
3.1	Vergunningen en onderzoek	10
3.2	Ontwerp en uitvoeringsvoorbereiding	11
3.3	Risicobeheersing	12
3.4	Communicatie en omgevingsmanagement	12
4.	Uitvoering	13
4.1	Aanbesteding en gunning	13
4.1.1	Aanbestedingsstrategie en contractvorm	13
4.1.2	Gunning	13
4.2	Uitvoeringsbegeleiding	14
5.	Beheer en monitoring	15
5.1	Beheer	15
5.2	Monitoring	15
6.	Planning	17
6.1	Planning	17
	Geraadpleegde bronnen	18

Bijlagen

- Bijlage 1 - Habitattypenkaart Witte Veer
- Bijlage 2 - Maatregelenkaart M16: Verwijderen opslag
- Bijlage 3 - Maatregelenkaart M17: Maaien en afvoeren
- Bijlage 4 - Ecologisch Werkprotocol

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De biodiversiteit (soortenrijkdom) in Europa gaat al jaren achteruit. Duurzame bescherming van flora en fauna is hard nodig. Daarom zijn op Europees niveau de Vogel- en Habitatrichtlijnen vastgesteld en wordt door de lidstaten gewerkt aan Natura 2000: het Europees netwerk van natuurgebieden waarin te beschermen flora en fauna voorkomen. De Nederlandse overheid heeft de richtlijnen vertaald in de Wet Natuurbescherming. Op basis van de wet heeft de minister in Nederland 166 Natura 2000-gebieden aangewezen (<http://natura2000.nl>).

Al jaren is er in Natura 2000-gebieden een overschot aan stikstof (ammoniak en stikstofoxiden). Dit is schadelijk voor de natuur. Het belemmert ook vergunningverlening voor economische activiteiten. Daarom heeft het Rijk het initiatief genomen voor het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Rijk, provincies en natuurorganisaties nemen in het PAS maatregelen om natuur te herstellen en / of robuuster te maken en om de stikstofuitstoot te verminderen. Door deze combinatie van maatregelen worden de doelen van natuurbescherming beter geborgd en ontstaat er ruimte voor nieuwe economische activiteiten (<http://pas.natura2000.nl>).

In het kader van het PAS zijn voor Natura 2000-gebieden zogenoemde gebiedsanalyses (GA) (KWR et al., 2017) opgesteld. In de GA is onderbouwd welke maatregelen minimaal noodzakelijk zijn voor het zekerstellen van de Natura 2000-doelen en om ruimte te kunnen bieden aan economische ontwikkelingen. GA zijn daarmee onderdeel van de passende beoordeling van het PAS. De inhoud ervan is of wordt tevens opgenomen in Natura 2000-beheerplannen (BP) (Provincie Overijssel, 2016).

Voor het opstellen van voorliggend Inrichtingsplan (IP) is het Rijk opdrachtgever en Natuurmonumenten opdrachtnemer.

1.2 Doelen en knelpunten

Het Witte Veen is 1 van de 166 Nederlandse Natura 2000-gebieden. Om de bijzondere natuurwaarden in dit gebied te handhaven gelden vanuit het PAS twee kernopgaven:

- Verbeteren kwaliteit herstellende hoogvenen H7120;
- Herstel van randzones van herstellende hoogvenen H7120.

Om de kernopgaven te realiseren dienen de instandhoudingsdoelstellingen volgens figuur 1.1 in de 3de PAS periode behaald te zijn. De eerste PAS periode is bedoeld voor het tegengaan van de achteruitgang van oppervlakte en kwaliteit in deze habitattypen.

Het Witte Veen kent knelpunten omtrent hydrologie en de atmosferische depositie (K9-K12). Voorliggend IP betreft de maatregelen M16&M17. Met het verwijderen van opslag wordt het extra verdampingsverlies ten gevolge van de aanwezigheid van opslag verkleind (K9&K10).

Daarnaast zorgt het uitvoeren van de maatregelen voor een verbetering van de bestendigheid van de habitattypen wat betreft de atmosferische depositie (K11&K12).

		Doel		Opmerking
		Oppervlakte	Kwaliteit	
Habitattypen				
H3130	Zwakgebufferde venen	*	>	
H3160	Zure venen	*	*	
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	*	>	
H4020	Droge heiden	*	*	
H710B	*Actieve hoogvenen (heideveertjes)	>	>	
H9100	*Hoogveenbossen	*	*	
Habitatsoorten				
H110E	Kamulamander	*	>	De habitatsoort komt voor in de zwak gebufferde venen, droge heide, vochtige heide en de verschillende graslanden, akkers en heuvels
Legende				
* Behoudsdoelstelling;				
> Uitbreiding- of verbeteringsdoelstelling;				
* Prioritair habitatype.				

Figuur 1.1 Kernopgaven PAS Witte Veen (bron: GA)

1.3 Scope

De afspraken over de interne maatregelen zijn vastgelegd in het Programmaplan 2017 van Natuurmonumenten (PP 2017). In bijlage 1 van het PP 2017 staan de maatregelen vermeld waarvoor Natuurmonumenten verantwoordelijk is (Natuurmonumenten, 2017).

De PAS-maatregelen welke uitgevoerd worden in de 1ste PAS periode worden omschreven in twee verschillende inrichtingsplannen. Als eerste is in voorliggend stuk een kort en bondig inrichtingsplan opgesteld voor de aanvullende beheermaatregelen M16 en M17.

Alle overige uit te voeren inrichtingsmaatregelen in het Witte Veen, worden uitgewerkt in een separaat inrichtingsplan. De ecohydrologische systeemanalyse (Bell&Hullenaar, 2018), in combinatie met de GA en het BP van het Witte Veen, dienen hierbij als vertrekpunt. Zie onderstaande tabel voor de verdeling van de maatregelen over de twee inrichtingsplannen, tabel 1.1.

Het inrichtingsplan voor de inrichtingsmaatregelen besteedt uitgebreid aandacht aan de algemenere zaken en processen zoals de gebiedsbeschrijving en de projectorganisatie/-verantwoording. Omdat deze informatie voor de maatregelen uit beide inrichtingsplannen een rol speelt wordt de omschrijving slechts in één IP opgenomen, het IP met de inrichtingsmaatregelen. Voorliggend inrichtingsplan (aanvullend beheer) is compacter van aard en bevat deze algemenere informatie daarom niet. Indien noodzakelijk wordt in dit plan verwezen naar informatie dat omschreven staat in het IP van de inrichtingsmaatregelen.

Tabel 1.1 Scopetabel Witte Veen

Code	Titel	Status	Opgenomen in IP aanvullend beheer of IP Inrichtingsmaatregelen?	Opgave gebiedsanalyse (GA)	Vergelijking GA en IP	Reden afwijking IP op GA
M01a	Verondiepen/dempen sloten ten westen begrenzing	Geen eigendom Natuurmonumenten	Niet van toepassing			
M01b	Verondiepen/dempen sloten oostkant	Geen eigendom Natuurmonumenten	Niet van toepassing			
M01c	Dempen sloten westkant begrenzing	Afhankelijk onderzoek M22	IP Inrichtingsmaatregelen	H3130, H4010A, H7110B en H91D0	Volgt later	
M02	Verondiepen Hegebeek en inrichten percelen Jannink	Geen eigendom Natuurmonumenten	Niet van toepassing			
M03	Dempen alle detailontwatering binnen N2000-gebied	Afhankelijk onderzoek M22	IP Inrichtingsmaatregelen	H3130, H4010A, H7110B en H91D0	Volgt later	
M04	Kappen naaldbos in hoogveenkeren	Afhankelijk onderzoek M22	IP Inrichtingsmaatregelen	H3130, H7110B en H91D0	Volgt later	
M05a	Aanleg noordelijke damwand	Reeds uitgevoerd	Niet van toepassing	H3130, H4010A, H7110B en H91D0		
M05b	Aanleg zuidelijke damwand	Reeds uitgevoerd	Niet van toepassing	H3130, H4010A, H7110B en H91D0		
M13	Verwijderen organische sedimenten	Afhankelijk onderzoek M22	IP Inrichtingsmaatregelen	H3130	Volgt later	
M13	Verwijderen organische sedimenten	Afhankelijk onderzoek M22	IP Inrichtingsmaatregelen	H3160	Volgt later	
M14	Kleinschalig plaggen	Afhankelijk onderzoek M22	IP Inrichtingsmaatregelen	H3130	Volgt later	
M14	Kleinschalig plaggen	Afhankelijk onderzoek M22	IP Inrichtingsmaatregelen	H3160	Volgt later	
M14	Kleinschalig plaggen	Afhankelijk onderzoek M22	IP Inrichtingsmaatregelen	H4010A	Volgt later	
M14	Kleinschalig plaggen	Afhankelijk onderzoek M22	IP Inrichtingsmaatregelen	H4030	Volgt later	
M15	Begrazing	Regulier beheer	Niet van toepassing			
M16	Verwijderen opslag	Wordt IP voor opgesteld	Opgenomen in IP aanvullend beheer	H3130, H3160, H4010A, H4030 en H7110B	H3130, H3160, H4010A, H4030 en H7110B	Niet van toepassing
M17	Maaien en afvoeren	Wordt IP voor opgesteld	Opgenomen in IP aanvullend beheer	H3130, H3160, H4010A en H4030	H3130, H3160, H4010A en H4030	Niet van toepassing
M18	Bekalken	Afhankelijk onderzoek M22	IP Inrichtingsmaatregelen	H4010A en H4030	Volgt later	
M21	Bekalking in zijgebied	Afhankelijk onderzoek M22	IP Inrichtingsmaatregelen	H3130	Volgt later	
M22	Ecohydrologische systeemanalyse en uitwerking maatregelenplan Natura 2000-gebied Witte Veen	Onderzoek is afgerond. Uitwerking maatregelen nog niet akkoord door Provincie	Goedkeuring maatregelen vindt plaats in scope IP Inrichtingsmaatregelen	H3130, H3160, H4010A, H7110B en H91D0	Volgt later	

1.4 Uit te werken maatregelen

De maatregelen worden conform scope (§1.3-§1.5) uitgevoerd in de volgende habitattypen:

- M16 Verwijderen opslag (ingrijpen in successie naar bos)
 - H3130: Zwakgebufferde vennen
 - H3160: Zure vennen
 - H4010A: Vochtige heiden (hogere zandgronden)
 - H4030: Droge heiden
 - H7110B: Actieve hoogvenen (heideveentjes)

- M17 Maaien en afvoeren
 - H3130: Zwakgebufferde vennen
 - H3160: Zure vennen
 - H4010A: Vochtige heiden (hogere zandgronden)
 - H4030: Droge heiden

Zie bijlage 1 voor de ligging van deze habitattypen.

1.5 Afwijking

In het PP 2017 staat een doelstelling van 120ha voor M16 genoemd. Wanneer deze oppervlakte aangehouden wordt, dient de maatregel per locatie meerdere keren, binnen de 1ste PAS-periode, uitgevoerd te worden. Meerdere keren op hetzelfde stuk terugkomen is niet wenselijk en efficiënt omdat de aanwezigheid van opslag niet voldoende is om de maatregel op een zinvolle wijze uit te voeren. Ook zou de (ecologische) verstoring in het gebied hiermee onnodig groot zijn.

De genoemde oppervlaktes in dit IP komen van de habitattypenkaart afkomstig van Atlas Overijssel (versie dec. 2017).

1.6 Categorie-indeling

In maart 2017 is in overleg tussen Natuurmonumenten en provincie Overijssel besloten om de verschillende PAS maatregelen te categoriseren van complex tot eenvoudig. In overleg is onderscheid gemaakt in 4 categorieën van maatregelen (zie Programmaplan, 2017 p. 51):

- Categorie A (= weinig complex / weinig risico met lage kosten): aansturing door de provincie is minimaal
- Categorie B (= complex / hoog risico met lage kosten): provincie denkt vooraf mee
- Categorie C (= weinig complex / weinig risico maar hoge kosten): financiën blijven voortdurend aandachtspunt en provincie stemt in met aanbesteding van de werkzaamheden
- Categorie D (= complex / hoog risico en hoge kosten): provincie denkt vooraf mee over de uitvoering, financiën blijven voortdurend aandachtspunt en provincie stemt vooraf in met de wijze van uitvoering van de maatregelen en de aanbesteding van de werkzaamheden

Op basis van eerder gemaakte afspraken met de Provincie wordt maatregel M16: Verwijderen opslag, categorie B, aangepast naar een categorie A maatregel (vergelijkbaar met M15 in het Buurser-zand). Maatregel M17 betreft een categorie A maatregel.

2. Maatregelen

2.1 Gebiedsbeschrijving

Witte Veen is een hoogveen landschap met een oppervlakte van ca. 316 hectare. Dit Natura 2000-gebied is eigendom van en wordt beheerd door Natuurmonumenten. Het gebied is gelegen ten oosten van het Buurse aan de grens met Duitsland, zie figuur 2.1. Zie de GA (p.14-19) voor een uitgebreide beschrijving van het landschap.

Figuur 2.1 Witte Veen

2.2 Maatregelen

2.2.1 M16: Verwijderen opslag

In 2016 is reeds 3,8 ha opslag verwijderd, in de periode 2018-2021 wordt in een gebied van 25,4 ha aan opslag verwijderd. De maatregel wordt over 3 jaar verspreid uitgevoerd. Zie bijlage 2 voor de ligging van de werklocaties inclusief uitvoeringsmoment. Met deze uitvoeringsplanning wordt conform PP 2017 in de 1ste PAS-periode in totaal 29,2 ha vrijgesteld van opslag.

Het verwijderen van de opslag (dbh <10cm) wordt door de aannemer uitgevoerd met een (mini-kraan). Vrijkomend materiaal wordt, verspreid in het Witte Veen in rillen gelegd. Daar waar mogelijk wordt de opslag verwerkt in de reeds aanwezige bosranden. Door het vrijkomend materiaal te verwerken in het terrein wordt het aantal rijbewegingen zo klein mogelijk gehouden én ontstaan beschutte plekken voor diverse diersoorten.

2.2.2 M17: Maaien en afvoeren

In 2016 en 2017 is in totaal reeds 4,5 ha kleinschalig gemaaid. In de periode 2018-2021 wordt in totaal nog 10,5 ha van de vegetatie gemaaid. De maatregel wordt over 3 jaar verspreid uitgevoerd. Zie bijlage 3 voor de ligging van de werklocaties. Met deze uitvoeringsplanning wordt conform PP 2017 in de 1ste PAS-periode in totaal 15 ha van de vegetatie gemaaid.

Bij de selectie van de te maaien locaties in habitattype H4030: Droge heide worden (conform GA) oude heidestruiken ontzien. Hiermee ontstaat maximale variatie in de structuur van de vegetatie.

Deze maatregel wordt uitgevoerd in combinatie met begrazing. Begrazing met Schotse Hooglanders behoort al jaren tot het reguliere beheer van het Witte Veen.

Voor de uitvoering van de maaiwerkzaamheden wordt één aannemer geselecteerd, zie H4. De aannemer maakt gebruik van een trekker en/of maaicombinatie met lage drukbanden met licht profiel. Hiermee wordt voorkomen dat de bodem verdicht of dat er insporing optreedt. Transport vindt enkel plaats over de aangewezen transportroutes (zie bijlage 3).

Al het vrijkomende maaisel wordt door de aannemer naar een ander perceel in het Witte Veen gebracht. De betreffende percelen zijn op de Maatregelenkaart M17 aangegeven, zie bijlage 3.

Tijdens het uitvoeren van beide werkzaamheden houdt de aannemer zich aan de voorgeschreven richtlijnen uit het Ecologisch Werkprotocol, zie bijlage 4. De begeleiding van de werkzaamheden wordt uitgevoerd door medewerkers van Natuurmonumenten.

3. Planuitwerking

3.1 Vergunningen en onderzoek

Het Witte Veen is gelegen in de provincie Overijssel, gemeente Haaksbergen. Deze paragraaf geeft een overzicht van de benodigde vergunningen en relevante onderzoeken voor het uitvoeren van de PAS-maatregelen.

In 2016 is een vergunningenscan uitgevoerd voor de betreffende maatregelen (Ecogroen, 2016). Beoordeeld is of (mogelijk) een vergunning of ontheffing nodig is voor de uitvoering. Bij het opstellen van voorliggend IP is de vergunningenscan uit 2016 geactualiseerd. De uitkomsten van de vergunningenscan staan samengevat weergegeven in tabel 3.1.

Tabel 3.1 Weergave uitkomst vergunningenscan Buuserzand. Groen: geen vervolgstappen voor vergunning/ontheffing aan de orde, Oranje: geen vergunningen/ontheffing aan de orde, maar wel vervolgactie(s), Rood: vergunning/ontheffing vereist.

Maatregel	Omgevingsvergunning	Waternvergunning	Wet natuurbescherming	Natuurnetwerk Nederland	Bodemkwaliteit	Ontgrondingsvergunning	Bescherming drink- en grondwater
M16							
M17							

Zie hieronder voor alle wetten/verordeningen een toelichting op het niet vereist zijn van de aanvraag van een ontheffing/vergunning. Daarnaast is een beschrijving gegeven van overige benodigde onderzoeken.

- Omgevingsvergunning

De locaties waar de maatregelen uitgevoerd worden (M16 en M17) vallen onder het bestemmingsplan: "Buitengebied Haaksbergen" en de bijbehorende "partiele herziening veegplan". De volgende waarden behoren hiertoe:

- Enkelbestemming Natuur

De maatregelen M16&M17 zijn niet in strijd met de enkelbestemming 'Natuur' omdat ze bijdragen aan 'het behoud, het herstel en/of de ontwikkeling van de natuurwetenschappelijke, ecologische en/of landschappelijke waarde'.

- Enkelbestemming Bos

De maatregelen M16&M17 zijn niet in strijd met de enkelbestemming 'Bos' omdat ze bijdragen aan 'het behoud, de bescherming en/of de ontwikkeling van natuurwetenschappelijke waarde' in het gebied.

- Gebiedsaanduiding reconstructiewetzone- extensiveringsgebied
De maatregelen M16&M17 zijn niet in strijd met deze gebiedsaanduiding omdat het geen werkzaamheden bevat met een ‘toename van kwetsbare en/of beperkt kwetsbare objecten als bedoeld in het Besluit externe veiligheid inrichtingen’.
- Dubbelbestemming Waarde – Lage archeologische verwachting
De maatregelen M16&M17 zijn beide niet in strijd met de lage archeologische verwachtingswaarde omdat er geen grondroerende werkzaamheden plaatsvinden.
- Dubbelbestemming Waarde – Middelmatige archeologische verwachting
De maatregelen M16&M17 zijn beide niet in strijd met de middelmatige archeologische verwachtingswaarde omdat er geen grondroerende werkzaamheden plaatsvinden.

- Watervergunning en Bescherming grondwater en drinkwater

Omdat beide maatregelen geen invloed hebben op het oppervlakte en/of grondwater, kunnen deze vergunningsvrij uitgevoerd worden.

- Wet natuurbescherming en Natuurnetwerk Nederland

Ondanks het feit dat de maatregelen uitgevoerd worden in habitattypen, is de wijze van uitvoeren dermate kleinschalig dat de kwaliteit van de habitatype niet in het geding komt. Sterker nog, de maatregelen zorgen ervoor dat de habitattypen robuuster worden en de kwaliteit van habitattypen wordt vergroot. Daarnaast worden de maatregelen uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige van Natuurmonumenten zodat de ecologische waarden ter plaatse van de uitvoeringslocaties niet in het geding komen.

- Bodemkwaliteit en Ontgrondingsvergunning

Dit onderdeel is niet van toepassing omdat er geen grond vrijkomt bij de uitvoering van maatregel M16&M17.

- Kabels en leidingen en NGE's

Omdat bij het uitvoeren van met maatregelen M16&M17 geen grond roerende werkzaamheden plaatsvinden, is het uitvoeren van een Klic-melding (kabels en leidingen) niet nodig. Daarnaast is het risico op het aantreffen van Niet Gesprongen Explosieven (NGE's) verwaarloosbaar. Beide onderzoeken hoeven daarom niet uitgevoerd te worden.

3.2 Ontwerp en uitvoeringsvoorbereiding

De maatregelen M16 en M17 zijn relatief eenvoudig. Het opstellen van een bestek is hiervoor niet nodig. Voorliggend IP in combinatie met een opdrachtschrijving en toelichting van Natuurmonumenten biedt de aannemer voldoende informatie om een aanbidding te doen en de maatregelen succesvol uit te voeren.

3.3 Risicobeheersing

De maatregelen M16 en M17 zijn relatief eenvoudig. Natuurmonumenten voert als beheerder van het gebied al jaren maatregelen van vergelijkbare aard in dit gebied uit. Het uitvoeren van een uitgebreide risicoanalyse is daarom niet nodig. Zie tabel 3.1 voor de risico's waar tijdens de uitvoering wel rekening mee gehouden wordt.

Tabel 3.2 Risico's bij uitvoering M16 & M17

Nr	Risico	Oorzaak	Gevolg	Beheersmaatregel	Actiehouder	Moment
1	Budgetoverschrijding	Kosten aannemer zijn hoger dan verwacht	Gereserveerd budget eerder uitgeput. Maatregelen kunnen niet of niet geheel worden uitgevoerd	Opstellen reële kostenraming. Tijdens PVR bespreken en zo nodig budget verhogen.	NM	Tijdens planning
2	Vertraging (algemeen)	Verschuiven kraanvogels tijdens uitvoering	Werk ligt stil	Ruime uitvoeringsperiode inplannen	NM	Tijdens planning
3	Kwaliteitsverlies (abiotisch)	Materieel zakt weg ten gevolge van natte bodem	Beoogd resultaat wordt in 2021 niet behaald.	Inplannen van voldoende reservertijd zodat gewerkt kan worden in droog weer	NM	Tijdens planning
4	Kwaliteitsverlies (biotisch)	Werkzaamheden vinden plaats op groei- en verblijfsplaatsen van bijzondere flora en fauna. Door inzet materieel vindt verstoring plaats	Beoogd resultaat wordt in 2021 niet behaald.	Opstellen ecologisch werkprotocol en uitvoeren onder ecologische begeleiding	NM	Tijdens planning en uitvoering

3.4 Communicatie en omgevingsmanagement

De maatregelen M16 en M17 worden al jaren in het gebied uitgevoerd. Bezoekers en omwonenden van het gebied zijn hierdoor bekend met de werkzaamheden. Weerstand vanuit de omgeving wordt daarom niet verwacht. Om toch een goed beeld te hebben van de omgeving en de aanwezige stakeholders zijn deze door het projectteam in beeld gebracht.

Tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden kunnen vragen gesteld worden door recreanten/omwonenden.

4. Uitvoering

4.1 Aanbesteding en gunning

4.1.1 Aanbestedingsstrategie en contractvorm

Op basis van eerder gemaakte afspraken in het Programmaplan 2017 tussen Natuurmonumenten en de provincie Overijssel dient een werk (een dienst) enkelvoudig onderhands aanbesteed te worden wanneer de bouwkosten onder het drempelbedrag van €50.000,- excl. BTW ligt. De aanbesteding vindt dan plaats volgens hoofdstuk 6 van de ARW 2016. Zie hieronder per maatregel de gekozen aanbestedingsstrategie inclusief bijbehorende argumentatie.

M16 verwijderen opslag

Het verwijderen van opslag in dit terrein is een precieze en lastige klus. Het terrein en de terreinomstandigheden zijn zeer gevarieerd (van droge heide tot zeer natte omstandigheden) waardoor de aannemer telkens moet schakelen en bedenken op welke manier hij het werk uit kan voeren waarbij de kans op schade aan de bodem en ecologie zo klein mogelijk is. Het karakter van de werkzaamheden verschilt ook nog eens per jaar. Dit vraagt om specifieke kennis en ervaring hoe te werken in dit gebied. Slechts een enkele aannemer uit de buurt heeft in de afgelopen decennia die ervaring opgedaan en daar ook zijn mensen voor opgeleid en zijn materieel op ontwikkelt. Natuurmonumenten kiest er daarom voor om dit werk elk jaar enkelvoudig onderhands aan te besteden met een aannemer die dit werk al jaren achter elkaar naar tevredenheid heeft uitgevoerd.

M17 maaien en afvoeren

Het maaien en afvoeren is relatief eenvoudig werk en repeterend van aard. Er ontstaat voor Natuurmonumenten een efficiency en kosten voordeel als dezelfde aannemer drie jaar lang de werkzaamheden uitvoert. Natuurmonumenten kiest er daarom voor om dit werk éénmalig voor drie jaar meervoudig onderhands aan te besteden met drie aannemers uit de buurt die dit werk al vaker hebben uitgevoerd. De uitnodiging voor de aanbesteding vindt plaats aan de hand van een opdrachtomschrijving inclusief een toelichting van Natuurmonumenten in het veld.

4.1.2 Gunning

De aanbestedingswet schrijft voor dat gegund moet worden op basis van beste Prijs-kwaliteitverhouding, tenzij er goed gemotiveerde redenen zijn om hiervan af te wijken. Voor de uitvoering van zowel M16 als M17 zijn goede argumenten aan te dragen om op basis van de laagste prijs te gunnen:

- Door te werken onder begeleiding van een ecooloog van Natuurmonumenten zijn grote verschillen in kwaliteit van de uitvoering uitgesloten.
- Er is door de inschrijvers nauwelijks meerwaarde te realiseren bovenop de minimum eisen.

- Er zijn geen ontwerpvrijheden.
- Innovatieve uitvoeringsmethoden worden niet verlangd/verwacht.

De voor het werk gestelde voorwaarden, zoals de uitvoeringstermijnen (incl. boetebeding), insporingseisen en facturering worden vastgelegd in de opdrachtverlening.

4.2 Uitvoeringsbegeleiding

De begeleiding van de uitvoering wordt uitgevoerd door de projectleider van Natuurmonumenten. Hij krijgt hierbij ondersteuning van een ervaren beheerteamedewerker en ecooloog van Natuurmonumenten. Gedurende de uitvoering wordt dagelijks in het terrein bij de werkzaamheden van de aannemer gekeken. Zo nodig wordt telefonisch contact gelegd. Hierdoor is Natuurmonumenten voortdurend op de hoogte van de uitvoering en kan desgewenst op afwijkingen of bijzonderheden worden gehandeld.

5. Beheer en monitoring

5.1 Beheer

Na het uitvoeren van de PAS-maatregelen wordt het beheer van de habitattypen opgenomen in het reguliere SNL budget. Aanvullende financiering vanuit de PAS is hiermee niet nodig. Het reguliere SNL beheer op de uitvoeringslocaties van M16 en M17 bestaat uit:

- jaarrondbegrazing (schotse hooglanders 1GVE per 4 ha);
- verwijderen exoten;
- verwijderen opslag indien dit de overhand neemt (bij grootschalige terugkomst opslag wordt in de 2de PAS periode opnieuw PAS-financiering aangevraagd);
- graslanden worden jaarlijks gefaseerd gemaaid, maaisel wordt afgevoerd.

Beheer na realisatie

In de voorgaande hoofdstukken is ingegaan op de uitwerking en realisatie van de beheer- en inrichtingsmaatregelen. Met de uitvoering van de maatregelen is de gewenste eindsituatie nog niet in alle gevallen bereikt. Het behalen en behouden van de (natuur) doelen is namelijk niet alleen afhankelijk van de herstelmaatregelen en inrichting, maar is ook sterk afhankelijk van de mate waarin de stikstofuitstoot aan de bron wordt verminderd. Alleen als die beoogde reductiedoelstelling tijdig wordt behaald dan kan passend beheer vervolgens bijdragen aan de instandhouding van de natuurwaarden en het functioneren als leef- en foerageergebied voor Natura 2000-doeltypen. Het beheer wordt uitgevoerd door Natuurmonumenten. Voor het beheer is door Natuurmonumenten een meerjarenprogramma opgesteld dat jaarlijks bijgesteld wordt. In het beheerplan zijn beheermaatregelen opgenomen.

5.2 Monitoring

Provincie Overijssel is verantwoordelijk voor het bereiken en bewaken van de Natura 2000-doelen. Daarvoor is monitoring noodzakelijk. Provincie Overijssel is verantwoordelijk voor het monitoren van de gevolgen van PAS-maatregelen.

Voor het volgen en het borgen van de doelstellingen van het PAS (natuurkwaliteit en economische ontwikkeling) is een zorgvuldig systeem van monitoring, rapportage en bijsturing ontwikkeld. De kaders van het systeem van monitoring, rapportage en bijsturing zijn vastgelegd in het PAS en zijn voor de onderdelen monitoring en rapportage verder uitgewerkt in het *Monitoringsplan bij het programma aanpak stikstof 2015-2021*. De partners van dit programma zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de monitoring en rapportage.

Om de effectiviteit van de herstelmaatregelen zo snel mogelijk in kaart te brengen, is binnen de PAS-monitoring afgesproken dat het proces van natuurherstel gevolgd wordt door het bepalen en meten van ‘PAS-procesindicatoren’. Provincie Overijssel werkt al geruime tijd aan de voorbereiding van het monitoren van procesindicatoren. Verwacht wordt dat uitvoering van monitoring van procesindicatoren start in 2018. De data die verzameld wordt bij het uitvoeren van de monitoring wordt geanalyseerd en de effectiviteit van de herstelmaatregelen wordt beschreven in rapportages die aan het eind van de PAS periode aan BIJ12 worden opgeleverd. BIJ12 verzorgt de verslaglegging aan Europa.

Voor de monitoring wordt zoveel als mogelijk aangesloten bij bestaande monitoringsactiviteiten. Een van de belangrijke bronnen voor PAS-monitoring is de SNL-monitoring. Vanuit het SNL geldt een monitoringverplichting waarbij (afhankelijk van het beheertype) eens per zes jaar gemonitord wordt op structurelementen, planten, broedvogels, dagvlinders, libellen en sprinkhanen, stikstofdepositie, abiotiek en ruimtelijke condities. Een vegetatie-kartering is eens in de 12 jaar nodig, voor zowel SNL als ook in het kader van Natura 2000 (BIJ12). Naast de SNL monitoring wordt de kwaliteit getoetst door de Interne Kwaliteitstoetsen van Natuurmonumenten. Natuurmonumenten voert zelf geen monitoring naar procesindicatoren uit.

6. Planning

6.1 Planning

De uitvoering van maatregelen M16 en M17 vindt plaats op 3 momenten; in 2018, 2019 en 2020. In verband met gunstige weersomstandigheden voor de uitvoering van M17 vindt dit uiterlijk plaats vóór 1 december 2018. Derhalve dient de subsidie uiterlijk 30 oktober 2018 beschikt te zijn. De planning van de uitvoering tot juni 2021 ziet er dan als volgt uit:

Tabel 6.1 Planning uitvoering maatregelen M16 & M17

Maatregel	Jan 2018	Feb 2018	Mrt 2018	Apr 2018	Mei 2018	Jun 2018	Jul 2018	Aug 2018	Sep 2018	Okt 2018	Nov 2018	Dec 2018
M16												
M17												
Maatregel	Jan 2019	Feb 2019	Mrt 2019	Apr 2019	Mei 2019	Jun 2019	Jul 2019	Aug 2019	Sep 2019	Okt 2019	Nov 2019	Dec 2019
M16												
M17												
Maatregel	Jan 2020	Feb 2020	Mrt 2020	Apr 2020	Mei 2020	Jun 2020	Jul 2020	Aug 2020	Sep 2020	Okt 2020	Nov 2020	Dec 2020
M16												
M17												
Maatregel	Jan 2021	Feb 2021	Mrt 2021	Apr 2021	Mei 2021	Jun 2021	Jul 2021	Aug 2021	Sep 2021	Okt 2021	Nov 2021	Dec 2021
M16												
M17												

Tabel 6.2 Legenda planning

Kleur	Fase
	Aanbesteding
	Uitvoering maatregel mogelijk
	Reservetijd (weer mogelijk wel minder gunstig)
	Uitvoering maatregel niet mogelijk, ivm o.a. broedseizoen en ongunstig weer
	Einde 1 ^{ste} PAS periode

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Bell en 't Hullenaar, 2018. Ecohydrologische systeemanalyse en maatregelenplan Natura 2000-gebied Witte Veen, definitief rapport. Zwolle, april 2018.

Ecogroen, 2016. Vergunningenoverzicht Witte Veen: M16 Verwijderen ongewenste vegetatie, versie 19 oktober 2016.

Ecogroen, 2016. Vergunningenoverzicht Witte Veen: M17 Maaien en afvoeren, oogsten van gewas, versie 21 december 2016.

KWR Watercycle Research Institute, Witteveen+Bos, Royal HaskoningDHV (2017). Natura 2000 Gebiedsanalyse voor de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) Witte Veen. Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Overijssel op 11 januari 2017.

Provincie Overijssel, 2016. Natura 2000 beheerplan definitief Witte Veen, versie 29 maart 2016.

Internet

Natura 2000 (PAS: <http://pas.natura2000.nl>).

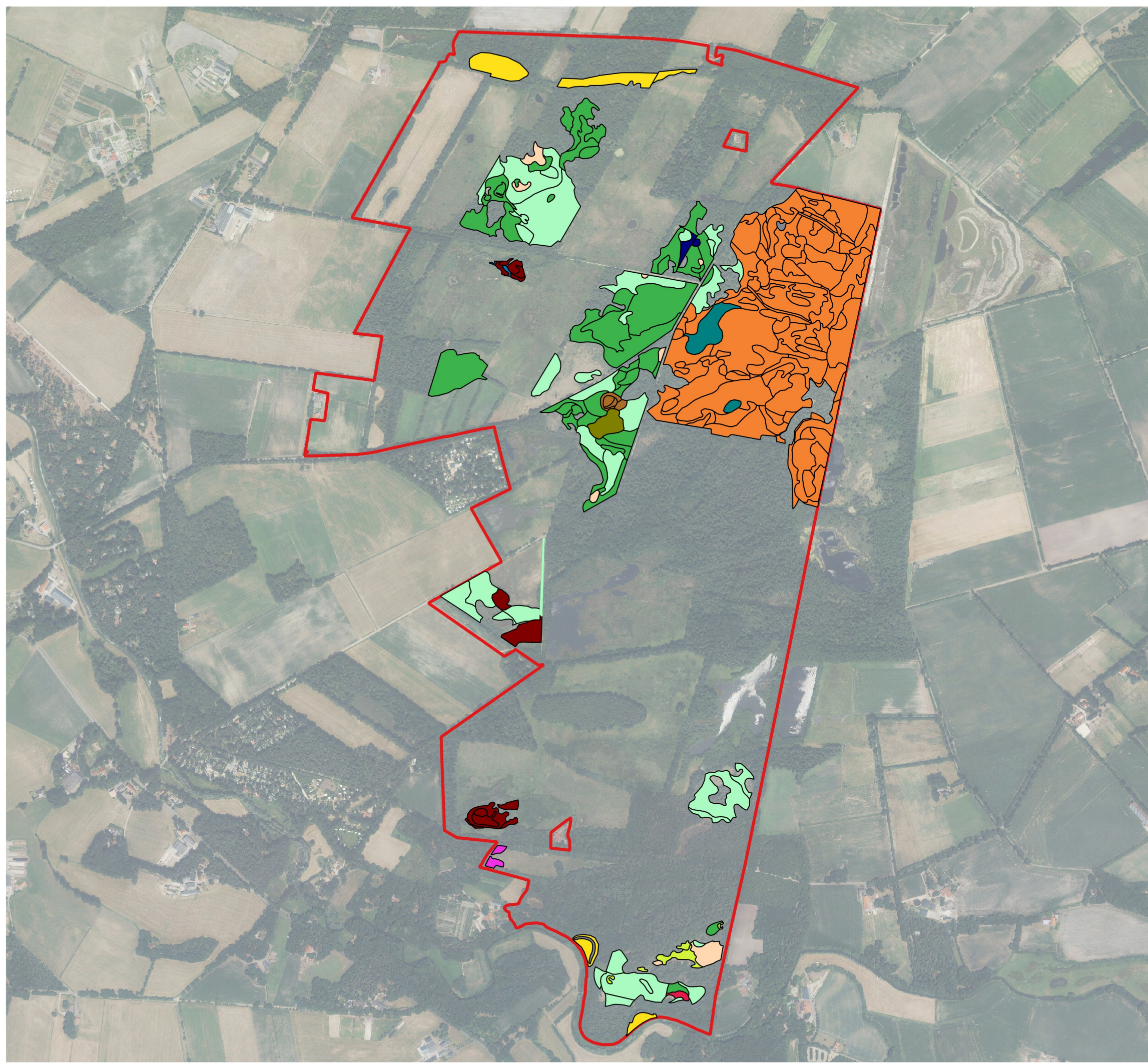
Kaartviewer provincie Overijssel (http://gisopenbaar.overijssel.nl/viewer/app/atlasvanoverijssel_basis/v1).

Ruimtelijkeplannen (<http://www.ruimtelijkeplannen.nl/web-roo/roo/bestemmingsplannen>).

Bijlagen

Bijlage 1

Habitattypenkaart Witte Veen

- Legenda**
- H3130 - Zwakgebufferde vennen
 - H3160 - Zure vennen
 - H4010A - Vochtige heiden (hogere zandgronden)
 - H4030 - Droge heiden
 - H5130 - Jeneverbesstruwelen
 - H6510A - Glanshaver- en vossenstaarthooilanden
 - H7110B - Actieve hoogvenen (heideveentjes)
 - H7120 - Herstellende hoogvenen
 - H7150 - Pioniervegetaties met snavelbiezen
 - H91D0 - Hoogveenbossen
 - H91E0C - Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)
 - ZGH4010A - Zoekgebied Vochtige heiden (hogere zandgronden)
 - ZGH6410 - Zoekgebied Blauwgraslanden
 - ZGH7120 - Zoekgebied Herstellende hoogvenen
 - Natura 2000-begrenzing

Datum 27-08-2018	Schaal 1:11.000	Opdrachtgever Natuurmonumenten
Versie Definitief	Kaartondergrond BGT/PDOK	Getekend door S. Aldershof
Kaartnummer 1/3	Formaat A3, liggend	Projectnummer 18-303

Emmastraat 16
 8011 AG ZWOLLE
 T 038-4236464
 I www.ecogroen.nl

Bijlage 2

Maatregelenkaart M16: Verwijderen opslag

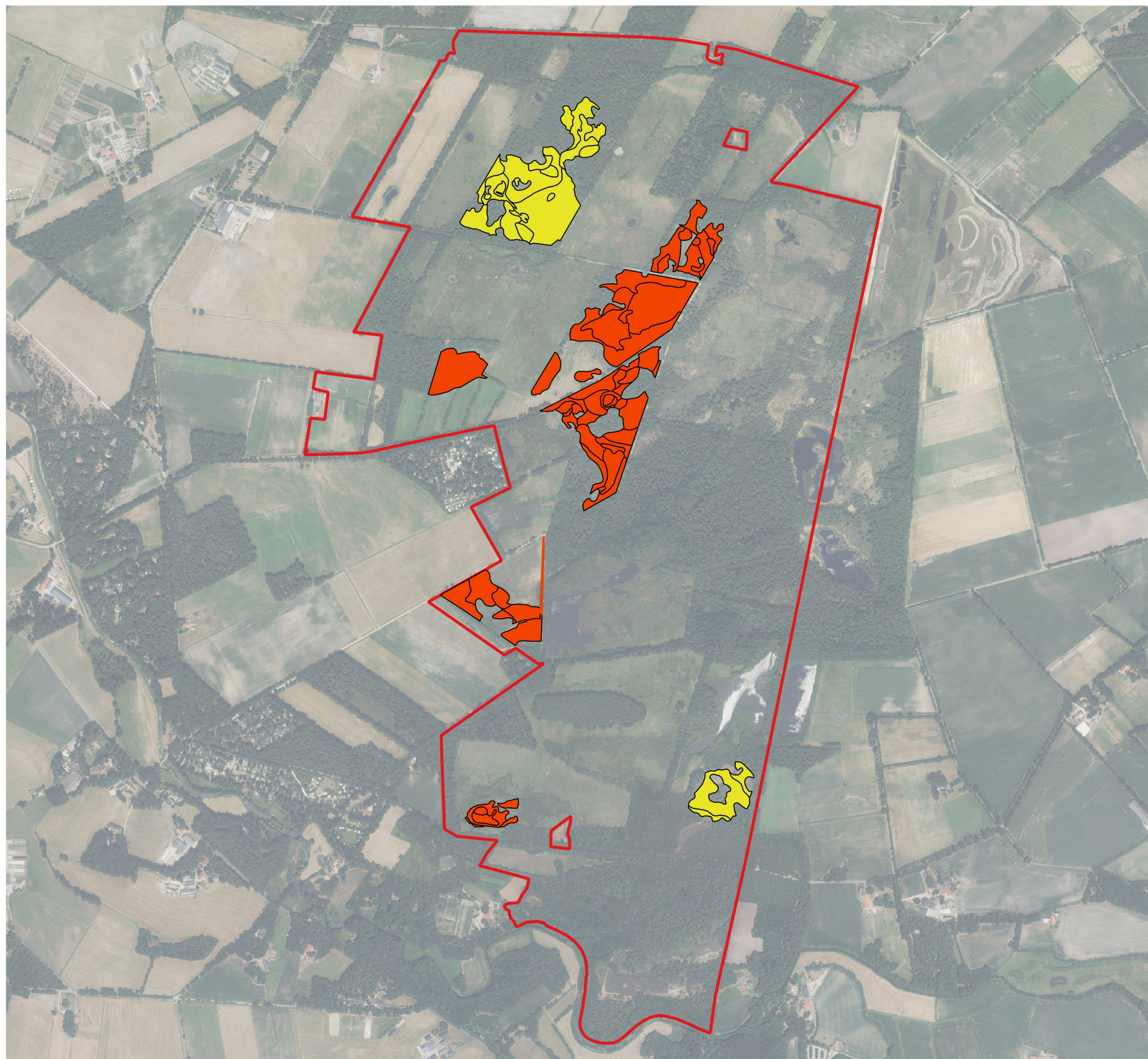
Legenda

 Natura 2000-begrenzing

Uitvoeringsmoment

 2018

 2020

Datum
15-10-2018

Versie
Definitief

Kaartnummer
2/3

Schaal
1:11.000

Kaartondergrond
BGT/PDOK

Formaat
A3, liggend

Opdrachtgever
Natuurmonumenten

Getekend door
Ch. Tellegen

Projectnummer
18-303

Emmastraat 16
8011 AG ZWOLLE

T 038-4236464
I www.ecogroen.nl

Bijlage 3

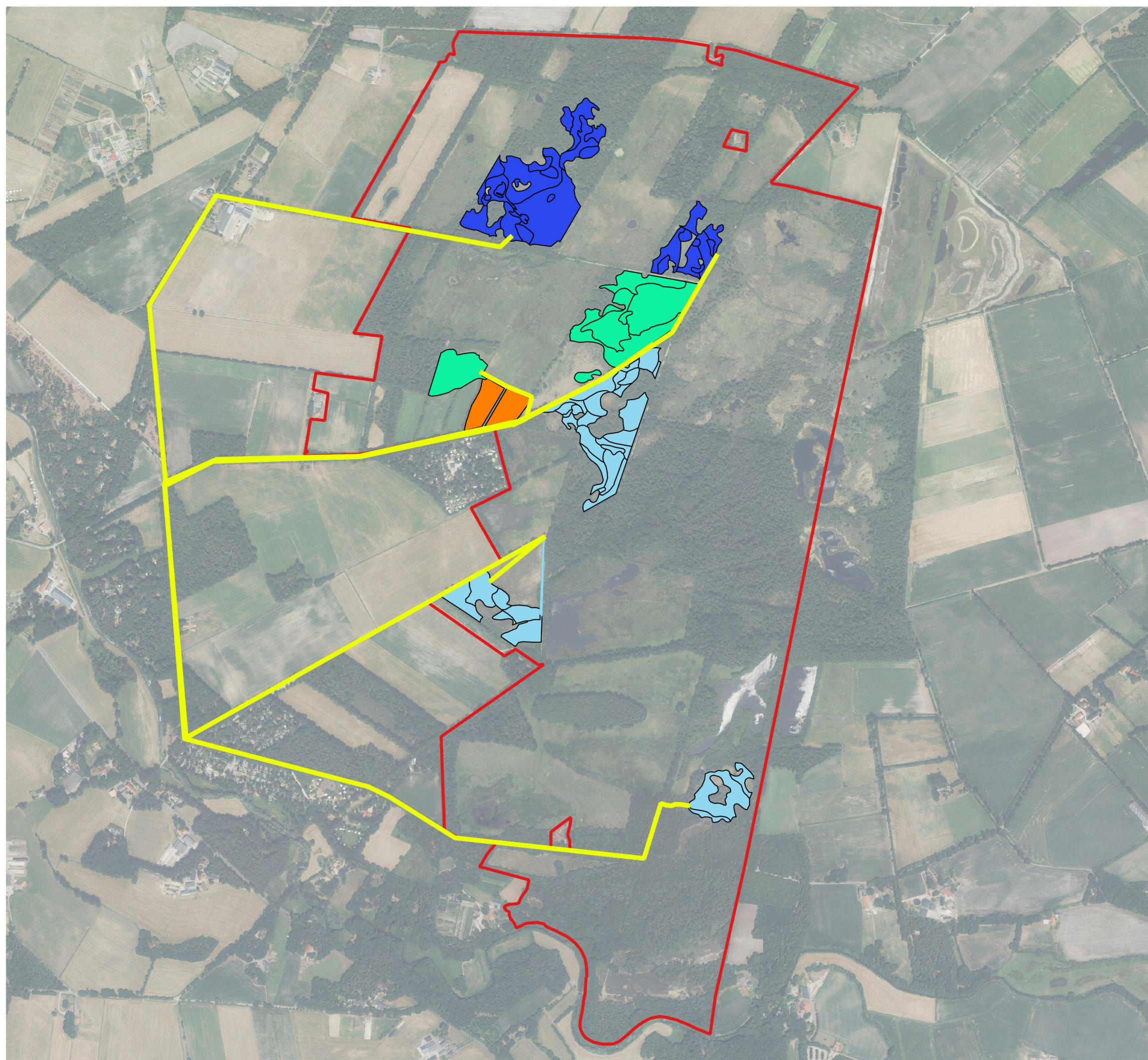
Maatregelenkaart M17: Maaien en afvoeren

Legenda

- Natura 2000-begrenzing
- Transportroute

Uitvoeringsmoment

- 2018
- 2019
- 2020
- Afzetlocatie maaisel

Datum
27-08-2018

Versie
Definitief

Kaartnummer
3/3

Schaal
1:11.000

Kaartondergrond
BGT/PDOK

Formaat
A3, liggend

Opdrachtgever
Natuurmonumenten

Getekend door
S. Aldershof

Projectnummer
18-303

Emmastraat 16
8011 AG ZWOLLE

T 038-4236464
I www.ecogroen.nl

Bijlage 4

Ecologisch Werkprotocol

Aan
Vereniging Natuurmonumenten

Emmastraat 16
8011 AG Zwolle
T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Ecologisch werkprotocol

Contactpersoon	Kenmerk	Status	Datum
Charlotte Tellegen	18303	definitief	10 december 2018

Betreft

Ecologisch werkprotocol PAS-maatregelen M16 en M17 Witte Veen

1. Inleiding en juridisch kader

Vereniging Natuurmonumenten gaat de komende jaren in Natura 2000-gebied Witte Veen PAS-maatregelen M16 (verwijderen van opslag) en M17 (maaïen en afvoeren) uitvoeren¹. De maatregelen worden uitgevoerd in de periode 2018 tot midden 2021 (1^e PAS-periode).

De maatregelen M16 en M17 zijn beschreven in het Natura 2000-beheerplan Witte veen² en worden uitgevoerd zoals beschreven en beoordeeld in het beheerplan. In dit kader geldt een vrijstelling voor ontheffing- danwel vergunningplicht Wet natuurbescherming. Voor de uitvoering van M16 wordt in afwijking van het beheerplan ook een minikraantje ingezet. Voor deze afwijking is een effectbeoordeling (voortoets) uitgevoerd, waaruit is gebleken dat er geen effecten optreden op Natura 2000-gebied³. Wanneer negatieve effecten als gevolg van de uitvoering kunnen worden uitgesloten, is geen vergunning Wet natuurbescherming nodig voor de uitvoering van de maatregel.

Met provincie Overijssel is afgesproken dat voorafgaand aan de uitvoering van PAS-maatregelen een Ecologisch werkprotocol (EWP) wordt opgesteld en dat conform dit EWP wordt gewerkt. Op deze manier blijven negatieve effecten op flora en fauna tot een minimum beperkt en wordt tevens voldaan aan de zorgplicht. Voorliggende notitie voorziet hierin.

2. Maatregelengebied en PAS-maatregelen

M16 Verwijderen van opslag

M16 wordt uitgevoerd in habitattypen zwakgebufferde vennen, zure vennen, vochtige heiden en droge heiden (zie bijlage 1). Onder opslag vallen bomen < 10 cm diameter op borsthoogte (dbh). Het doel is om in te grijpen in de suc-

¹ Tellegen, C. (2018). PAS-maatregelen M16 & M17 Witte Veen. In het kader van de PAS-opgave 2016-2021. Rapport 18-303. Ecogroen bv Zwolle.

² Provincie Overijssel (2016). Natura 2000 beheerplan Witte veen. Definitief. 29 maart 2016 Zwolle.

³ Scholten, H. (2018). Voortoets PAS-maatregel M16, Natura 2000-gebied Witte veen.

Ecologisch werkprotocol

cessie naar bos (verbossing) en zo het oppervlak aan habitattypen te behouden en de kwaliteit te verbeteren. Tevens draagt het verwijderen van opslag bij aan het beperken van verdroging⁴. De maatregel wordt kleinschalig uitgevoerd. Het maatregelengebied betreft dan ook een zoekgebied. De werkzaamheden worden handmatig en met een minikraantje uitgevoerd. Vrijkomend materiaal wordt binnen het Natura 2000-gebied verwerkt, zoals in takkenrillen. De maatregel wordt kleinschalig en verspreid over 3 jaar uitgevoerd, waarbij in elk deelgebied eenmaal opslag wordt verwijderd.

M17 Maaien en afvoeren

M17 wordt uitgevoerd in habitattypen zwakgebufferde vennen, zure vennen, vochtige heiden en droge heiden (zie bijlage 2). Er wordt gemaaid ten behoeve van een betere structuurvariatie. De maatregel wordt kleinschalig en gefaseerd uitgevoerd, waarbij telkens een klein deel verspreid in het maatregelengebied wordt gemaaid. Het maatregelengebied betreft dan ook een zoekgebied. Elk deel wordt eenmaal gemaaid. Al het vrijkomende maaisel wordt afgevoerd naar een akker in het Witte Veen (zie bijlage 2).

3. Beschermdenatuurwaarden

Het voorkomen van beschermdenatuurwaarden (Wet natuurbescherming) zijn bepaald op basis van bekende verspreidingsgegevens (w.o. NDF⁵), de habitattypenkaart (zie bijlage 3) en expert judgement. Tabel 1 geeft een overzicht van het (mogelijke) voorkomen van beschermdenatuurwaarden binnen het maatregelengebied.

Tabel 1. Beschermdenatuurwaarden in het maatregelengebied.

Flora en fauna	Habitattypen
Boommarter	H3130 Zwakgebufferde vennen
Das	H3160 Zure vennen
Eekhoorn	H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)
Wild zwijn	H4030 Droge heiden
Vleermuizen (w.o. Gewone- en Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Rosse vleermuis)	H5130 Jeneverbesstruwelen
Broedvogels (w.o. soorten met jaarrond beschermdenesten als Buizerd en Sperwer)	H6410 Blauwgraslanden
Levendbarende hagedis	H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)
Boomkikker	H7120 Herstellende hoogvenen
Heikikker	H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen
Poelkikker	H91D0 Hoogveenbossen
Kamsalamander	H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)
Gentiaanblauwtje	
Grote weerschijnvlinder	
Kleine ijsvogelvlinder	
Beekrombout	
Gevlekte witsnuitlibel	
Hoogveenglanslibel	

4. Mitigerende maatregelen

Tijdens uitvoering van de maatregelen kunnen negatieve effecten ontstaan door het verstoren van dieren, het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen en rustplaatsen en betreding van habitattypen. Hieronder zijn

⁴ Bomen dragen actief bij aan de verdamping van water. Door bomen te verwijderen vermindert de actieve verdamping.

⁵ NDF (2018). Nationale Databank Flora en Fauna (<https://ndff-ecogrid.nl>). Geraadpleegd 17 aug. 2018.

Ecologisch werkprotocol

voorzorgsmaatregelen beschreven om negatieve effecten te voorkomen of tot een minimum te beperken. De maatregelen zijn gebaseerd op voorschriften en richtlijnen uit de gedragscode natuurbeheer⁶, beheerplan Natura 2000-gebied Witte Veen en expert judgement.

Algemeen voorschriften

1. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van flora, zoogdieren, reptielen, amfibieën, dagvlinders, libellen en broedvogels (verder: ecologisch toezichthouder).
2. De ecologisch toezichthouder houdt een ecologisch logboek (zie bijlage 4) bij. In het logboek worden (voorzorgs)maatregelen vastgelegd, bedoeld om schade op beschermde planten en dieren te voorkomen. Daarbij wordt omschreven welke soort betrokken was en welke maatregelen zijn genomen op welke datum en locatie.
3. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient het EWP met logboek op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
4. Uitgangspunt is dat insporing dieper dan 5 centimeter niet optreedt. Transport vindt plaats over de aangewezen rij- en werkstroken. Rij- en werkstroken staan op de maatregelenkaart M17 aangegeven of worden in overleg met de ecologisch toezichthouder bepaald.
5. Er wordt uitsluitend gewerkt op werkdagen tussen zonsopkomst en zonsondergang.
6. Werkzaamheden in één en dezelfde beplantingsstrook of vak/afdeling worden uitgevoerd in een doorlooptijd die zo kort is als redelijkerwijs mogelijk is. Dit geldt ook voor afvoer of verwerking van het materiaal.
7. Het is niet toegestaan om zonder uitdrukkelijke toestemming van de ecologisch toezichthouder te begeven in gemarkeerde kwetsbare gebieden.
8. Habitattypen worden niet onnodig betreden.
9. Indien werkzaamheden starten in de periode 15 februari – 15 september gaat de ecologisch toezichthouder in het werkgebied na of, en zo ja waar, vogels broeden. Mochten broedende vogels aanwezig zijn, dan worden de werkzaamheden ter plekke uitgesteld tot de jongen zijn uitgevlogen.
10. Kort voorafgaand aan de werkzaamheden (voorbereiding e.d.) wordt het werkgebied gecontroleerd door de ecologisch toezichthouder. Eventueel aanwezige fauna wordt verjaagd.

Specifieke voorschriften t.a.v. M16 opslag verwijderen

11. Opslag verwijderen wordt uitgevoerd op locaties met de minste kwaliteit (meeste opslag). Deze locaties worden voor uitvoering door de ecologisch toezichthouder aangewezen. Hierbij worden de volgende elementen gespaard en gemarkeerd door de ecologisch toezichthouder:
 - bomen met holten en spleten geschikt als verblijfplaats van Boommarter en vleermuizen;
 - bomen met nesten van Eekhoorn;
 - bos- en grauwe wilg en bomen met kamerfoelie geschikt als eiafzetplekken Grote weerschijnvlinder en Kleine ijsvogelvlinder;
 - overige waardevolle vegetaties (te bepalen door de ecologisch toezichthouder).
12. De werkzaamheden vinden bij voorkeur plaats in de periode augustus tot half maart (buiten broedseizoen en kwetsbare voortplantingsperiode van reptielen, amfibieën, libellen en dagvlinders). Bij handmatig uitvoeren is het periodiek verwijderen van opslag niet seizoensgebonden.

⁶ VBNE (2016). Gedragscode natuurbeheer 2016-2021. Goedgekeurd door de staatssecretaris van Economische Zaken op 19 december 2016

Ecologisch werkprotocol

13. Werkzaamheden binnen een straal van 20 meter van een bewoonde dassenburcht vinden alleen plaats in de periode 1 augustus tot 1 december en uitsluitend voor zover daarbij geen gebruik wordt gemaakt van rijdend materieel.
14. Plaatselijk worden struiken en bomen gehandhaafd t.b.v. van structuurvariatie voor fauna (zangpost, schuilgelegenheid of voedselbron).
15. Werkzaamheden in en rond zure vennen en zwakgebufferde vennen en in herstellende en actieve hoogvenen worden gefaseerd uitgevoerd en vinden alleen plaats in de periode augustus tot half maart.
16. Het vrijkomende materiaal wordt verwerkt in takkenrillen binnen Het Witte Veen op aanwijzing van de ecologisch toezichthouder. Waardevolle vegetaties worden daarbij gespaard. Het heeft de voorkeur takkenrillen te verwerken in bosranden.

Specifieke voorschriften t.a.v. M17 maaien en afvoeren

17. Maailocaties worden door de ecologisch toezichthouder geselecteerd, waarbij de volgende elementen gespaard blijven en gemarkeerd door de ecologisch toezichthouder:
 - plekken waar (mogelijk) Levendbarende hagedissen, Boomkickers, Heikickers, Poelkickers en Kamsalamanders overwinteren;
 - locaties met veel bedreigde plantensoorten als Klokjesgentiaan, Ronde zonnedauw en Jeneverbes;
 - oude heidestruiken in habitatype H4030 Droge heide.
18. Het maaien wordt toegepast op locaties met de minste kwaliteit (meeste vergrassing). Niet alle vergraste delen hoeven te worden gemaaid, aangezien een verspreid voorkomen van grasrijke delen van belang is voor de fauna-diversiteit.
19. Maaien vindt plaats in de periode eind augustus tot en met oktober, buiten de kwetsbare voortplantings- en overwinteringsperiode van Boomkikker, Heikikker, Poelkikker, Kamsalamander en Levendbarende hagedis en buiten de broedperiode van vogels. Eventueel nog aanwezige amfibieën en reptielen zijn dan actief en kunnen vluchten als de werkzaamheden worden uitgevoerd. Door kort vóór de uitvoering (voor de machine uit) de te maaien locatie te controleren, kunnen eventueel aanwezige reptielen, amfibieën en zoogdieren verjaagd of weggevangen worden. Gevangen dieren worden teruggezet in een vergelijkbaar en geschikt habitat in de omgeving waar geen werkzaamheden (meer) plaatsvinden.
20. Er worden stroken van maximaal 10 meter breed gemaaid.
21. Werkzaamheden binnen een straal van 20 meter van een bewoonde dassenburcht vinden alleen plaats in de periode 1 juli tot 1 december.
22. Werkzaamheden in habitatypen Zure vennen en Zwakgebufferde vennen worden tot op één meter uit de waterlijn uitgevoerd.
23. Vrijkomend materiaal bij het maaien wordt op het daarvoor aangewezen perceel binnen Het Witte Veen gebracht (zie bijlage 2).

Bijlagen

Bijlage 1 -	Maatregelengebied M16
Bijlage 2 -	Maatregelengebied M17
Bijlage 3 -	Habitatypenkaart
Bijlage 4 -	Logboek

Legenda

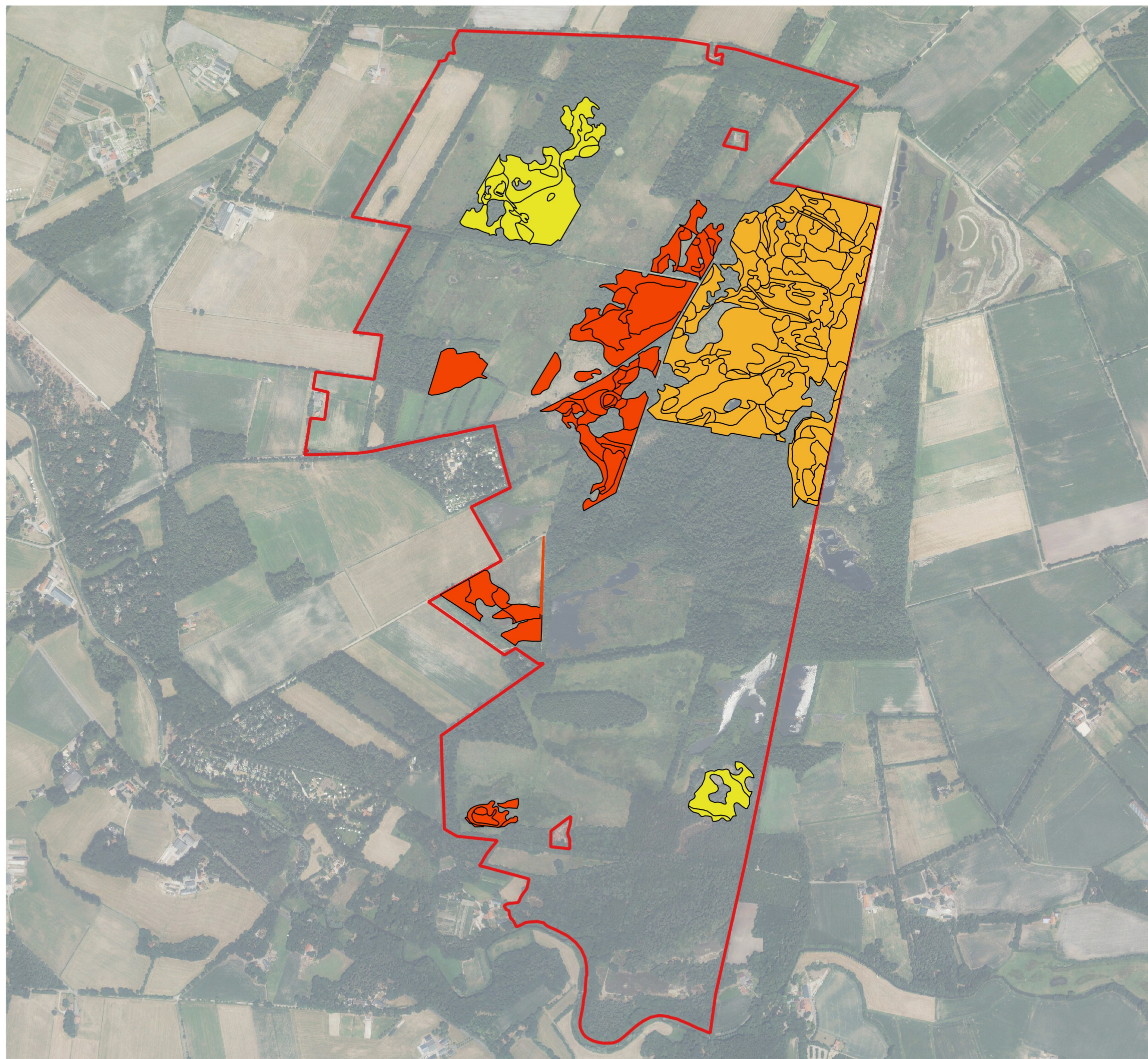
 Natura 2000-begrenzing

Uitvoeringsmoment

 2018

 2019

 2020

Datum
27-08-2018

Versie
Definitief

Kaartnummer
2/3

Schaal
1:11.000

Kaartondergrond
BGT/PDOK

Formaat
A3, liggend

Opdrachtgever
Natuurmonumenten

Getekend door
S. Aldershof

Projectnummer
18-303

Emmastraat 16
8011 AG ZWOLLE

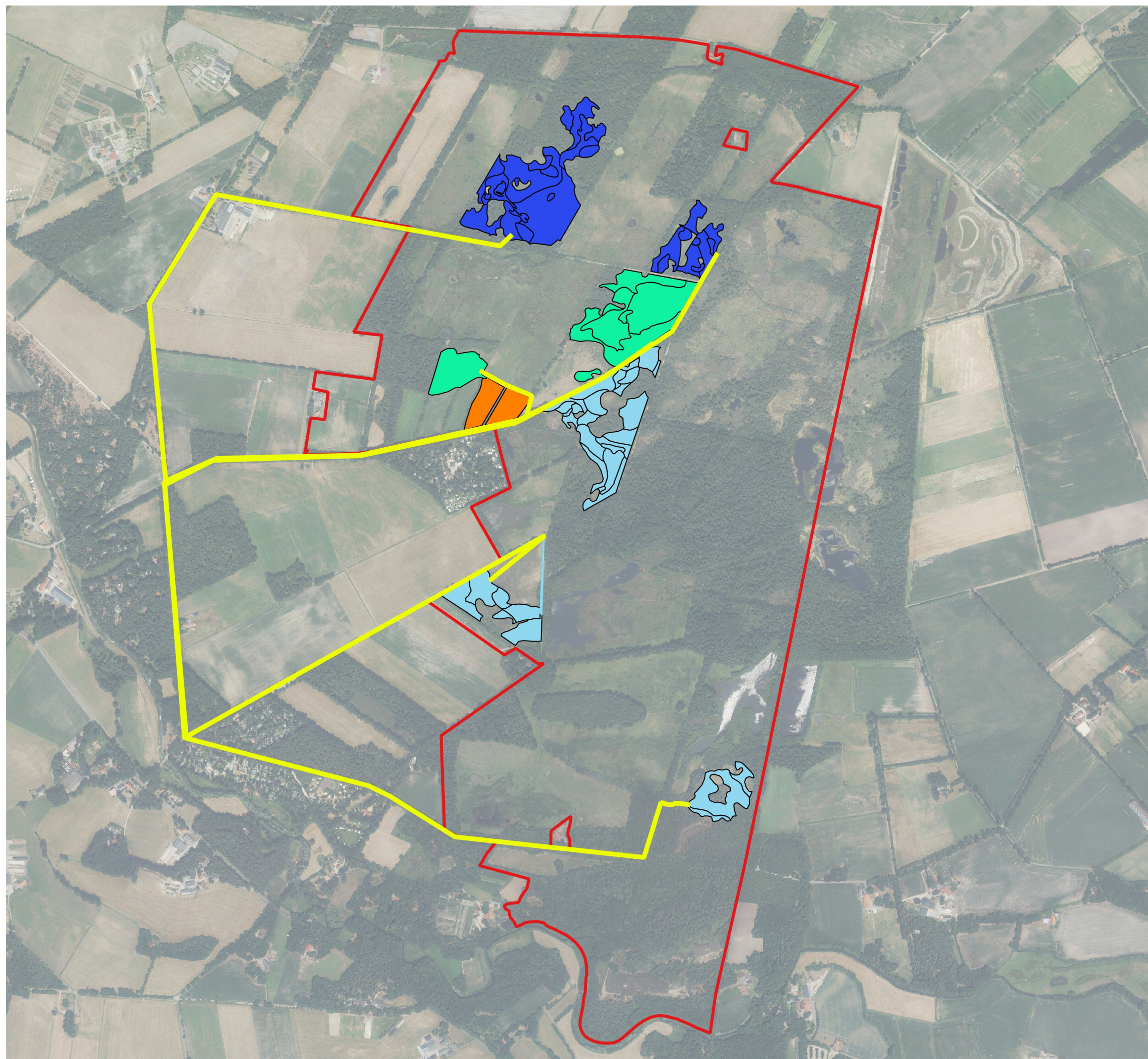
T 038-4236464
I www.ecogroen.nl

Legenda

- Natura 2000-begrenzing
- Transportroute

Uitvoeringsmoment

- 2018
- 2019
- 2020
- Afzetlocatie maaisel

Datum
27-08-2018

Versie
Definitief

Kaartnummer
3/3

Schaal
1:11.000

Kaartondergrond
BGT/PDOK

Formaat
A3, liggend

Opdrachtgever
Natuurmonumenten

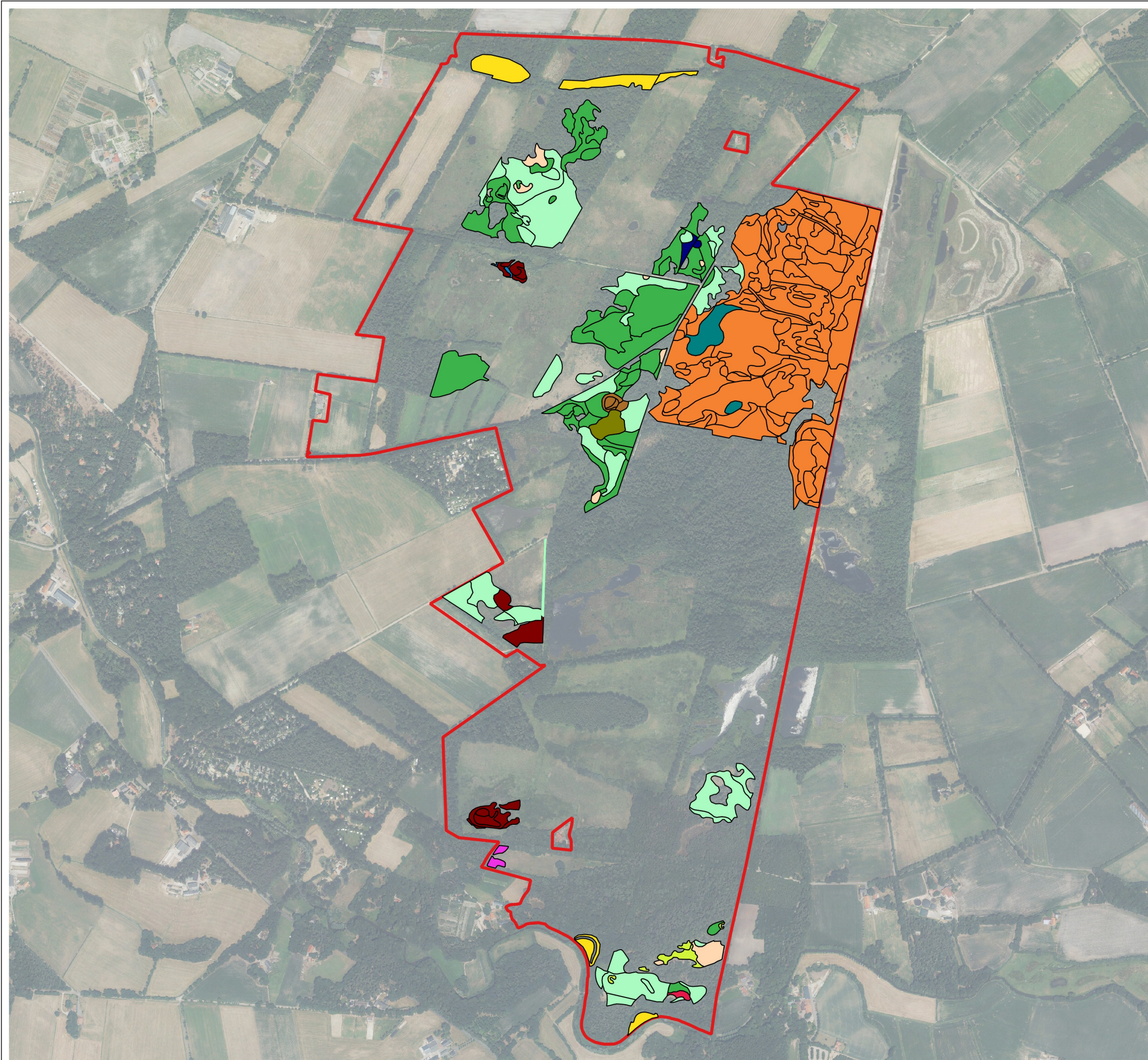
Getekend door
S. Aldershof

Projectnummer
18-303

Emmastraat 16
8011 AG ZWOLLE

T 038-4236464
I www.ecogroen.nl

Legenda

- H3130 - Zwakgebufferde vennen
- H3160 - Zure vennen
- H4010A - Vochtige heiden (hogere zandgronden)
- H4030 - Droge heiden
- H5130 - Jeneverbesstruwelen
- H6510A - Glanshaver- en vossenstaarthooilanden
- H7110B - Actieve hoogvenen (heideveentjes)
- H7120 - Herstellende hoogvenen
- H7150 - Pioniervegetaties met snavelbiezen
- H91D0 - Hoogveenbossen
- H91E0C - Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)
- ZGH4010A - Zoekgebied Vochtige heiden (hogere zandgronden)
- ZGH6410 - Zoekgebied Blauwgraslanden
- ZGH7120 - Zoekgebied Herstellende hoogvenen
- Natura 2000-begrenzing

Datum
27-08-2018

Versie
Definitief

Kaartnummer
1/3

Schaal
1:11.000

Kaartondergrond
BGT/PDOK

Formaat
A3, liggend

Opdrachtgever
Natuurmonumenten

Getekend door
S. Aldershof

Projectnummer
18-303

Emmastraat 16
 8011 AG ZWOLLE

T 038-4236464
 I www.ecogroen.nl

